

7564 d. 28.
W

I N

NOVAM METHODUM
VARIOLAS INSERENDI
COMMENTARIUM.

AUTHORE T. TOMLINSON, CHIRURGO.

BIRMINGHAMIÆ:

Typis R. PEARSON & S. ARIS:

Prostat venale apud R. BALDWIN, in Pater-noster-Row, Londini.

MDCCLXVII.

NOVAM METHODUM

VARIOLAS INSERENDI

COMMENTARIUM

AUTHOR: T. TOMLINSON, CHICAGO.

CHICAGO: PUBLISHED BY J. B. LIPPINCOTT & CO., 15 N. LAKE ST. 1856.

VIRIS PRÆCLARIS
MEDICIS ET CHIRURGIS
PRO SALUTE ÆGRORUM
IN NOSOCOMIO
SANCTI *GEORGII* CONSTITUTIS,

HOC opusculum indignum licet, vobis dicare statui ob maximam vestram humanitatem, atque in Medicina & Chirurgia Peritiam : necnon beneficiorum memor quæ vobis faventibus plurima accepi quo tempore in Nosocomio Sancti *Georgii* versatus eram, illa ut agnoscam mihi hanc facultatem oblatam esse gaudeo.

Birminghamiæ,
1mo. Calend. Jul. 1767.

VIRIS PRAECIPIENTIBUS
MEDICIS ET CHIRURGIS
PRO SALUTE AEGRO-
RUM
IN NOSOCOMIO
SANCTI GEORGI CONSTITUTIS

HOC opusculum indignum licet vobis
dicere statim ob maximam vestram hu-
manitatem, atque in Medicina & Chirurgia
Peritiam: necnon beneficiorum memor quae
vobis faventibus plurimum accepi quo tem-
pore in Nosocomio Sancti Georgii venis-
setis, illa ut agnoscam mihi hanc faculta-
tem oblatam esse gaudeo.

Birmingham
1mo Calend. Julii 1767

P R Æ F A T I O.

CUM inter alios ego inductus essem novam methodum variolas inferendi (*Suttonianam* dictam) experiri, in hanc rem quo paratior extarem ex libro quem *Dimsdalius* in lucem edidit omnia quæ usui forent memoriæ mandavi. His quoque meas observationes sparsim interposui, ut rem totam in uno congererem : prima etiam exempla hujus insertionis quamvis pauciora quæ mihi occurrebant diligenter notabam ; nam in hoc oppido gens in commercio nimis occupata parum huic rei animum intendit, & vulgus ei etiam omnino alienus nisi per empiricos allatæ in quos totus præceps ruit ; quapropter in usum communem me diducere posse desperabam. Tamen ut mihi constarem, & utilitatem atque salutem hujus operis ipsis rebus probarem hunc librum publico dare tandem statui : igitur ut illis solum & medicis et aliis quorum mentes quanto eruditiores tanto sint in me benigniores, hoc subjicerem, lingua Latina quamvis forsan inelegantius mihi uti potius videbatur. Sententiæ enim eorum qui in medicina versantur nimis vulgatæ, magno opprobrio ipsæ scientiæ magnæque injuriæ aliis sæpe fuere.

P R A T I O

QUM inter alios ego habebam. etiam novum me
theodori variorum. etiam. etiam. etiam. etiam.
tam. experiri. in hoc. tam. tam. tam. tam. tam.
hinc. quoniam. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
hinc. forte. memorie. tam. tam. tam. tam. tam.
observationes. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
congruentem. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
congruentem. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
notandum. nam. in. hoc. opus. tam. tam. tam.
hinc. occupata. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
et. tam. tam. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
tunc. aliter. in. quos. tam. tam. tam. tam. tam.
ter. in. hinc. communem. tam. tam. tam. tam. tam.
tam. Tam. et. hinc. tam. tam. tam. tam. tam.
etiam. tam. tam. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
hinc. librum. publico. tam. tam. tam. tam. tam.
hinc. solum. et. medicis. et. alios. quorum. tam. tam.
conditores. tanto. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
tam. hinc. tam. tam. tam. tam. tam. tam. tam. tam.
et. potius. videbatur. tam. tam. tam. tam. tam.
medicina. veritatem. hinc. tam. tam. tam. tam. tam.
hinc. scientia. magnae. hinc. tam. tam. tam. tam.

I N

NOVAM METHODUM
VARIOLAS INSERENDI
COMMENTARIUM.

PARVIS ab inceptis magna & utilia sæpe ori-
untur, opiniones enim omnium eorum qui
bonas artes colunt hoc usque usui esse pos-
sunt, ut cum recensui publico proferuntur an rati-
oni consent alii judicent; falsisque rejectis certa
quædam a veris documenta deducerentur. Pau-
lulum quiddam in arte nostra fecisse melius est quam
omnino otio torpere, & quoniam in medicina inest
tanta varietas ut peritissimus quisque aliquid novi
indies excerptat, sic varios effectus a variis causis or-
tos quicunque diligenter observarit aliqua ex parte
aliis prodesse poterit. Sin aliter mihi contigerit,
attamen opus (exiguum licet) meo animo gratum

erit si alios quibus ingenium ætas atque experientia magis valeant suos proferre labores excitaret.

Cum de infitione variolarum opiniones variæ, variique transferendi modi diversis medicis statuebantur; omnes tamen hujus rei utilitatem probantes: subito, novus vir, modo inaudito cum summa salute se variolas instillare posse jactitabat, regimine præter morem frigido, sub dio ægris perambulantibus, adhibito. Hujus rei veritas cum ab innumeris exemplis comprobata esset, aliorum animos incitabat, ut de ratione, modo, usu & salute ejus ab experientia sua judicarent. Quamvis enim ipse *Suttonus* medicinæ in novo processu præscriptæ formulas ut sibi solum notas retinebat; tamen modum operandi, victum, aëris & aquæ frigidæ usum in febre, celare diu non potuit. Illi enimvero qui sese curæ *Suttoni* commiserunt, & ejus famam ad cælum usque tollere voluerunt, quicquid novum, inusitatum, perinde igitur ac mirum fuisset plane ostendebant. Dictis itaque variorum, sua observatione & experientia fretus tandem medicus ille peritus *Dimf-dalius* novam methodum inferendi variolas in lucem protulit. Ex quo libro colligatur quid meruit hæc methodus, qua usui communi discrepat, & qui-

quibus in casibus eam sequi debemus. Si diligenter recensuerimus varios modos insitionis jam-
 jam ab aliis diversis temporibus præscriptos, quos aut nostra aut aliorum experientia felices esse probavit, operæ erit pretium inquirere quinam esset præstantior: quod ut clarius elucescet, rem a *Dimissio* fere totam extractam sequenti ordine dividere statui, cui etiam meas annotationes interjicerem. De natura autem & utilitate hujus generali differere supervacaneum est.

De Ætate & Temperamento Ægri.

INfantibus infra annorum duorum ætatem insitio fieri haud debet causis iisdem quas memorat *Sharpus*; ne dentitione, febribus, vermibus, & convulsionibus afflicti inopinato periculo ejus famam lædant, neve in ætate tam tenera medicinas capere nequeant. Aliis videtur, sanguinem in infantibus puriorem, quippe lacte viventibus tutiorem & leniorem reddere insitionem: quod si conceditur quoad sanguinem, tamen nervi eorum in ætate imbecilla sæpissime irritentur; quapropter infantes tutius est omittere. A secundo, seu potius a tertio, ad extremum

tremum usque vitæ annum de infitionis salute non dubitandum. Mea quidem sententia ista ætas preferenda est in qua animi affectus sicut timor, spes, aliique hujusmodi minus valeant: senectuti haud suaderem: senex jamjam diu vixit ab hoc contagio tutus, & in illo ipsa vita cito forsitan cessabit; præterea, in extrema ætate dura & impervia est cuticula, & vasa absorbentia pene clauduntur, quo difficilius virus insitum imbibant. Quod ad temperamentum spectat, vix ullum excipimus; humores enim & eruptiones varii generis in præparatione evanescent. De scrophula nil est timendum nisi quod opinio aliorum errans, infitioni variolarum objiciat culpam habitu corporis innatam. In acutis autem & in crisin tendentibus morbis, in tabe, in cancro, aliisque quibus imminet periculum nullus medicus insertionem variolarum suadere debet.

De Tempestate Anni & Cæli statu.

IN vere humores abundant qua de causa eruptio variolata major fiat. Sed in omni anni tempestate tuta reddi potest infitio variolarum aëris uberiori usu, nisi quando morbi epidemici & putridi dominantur

minantur, vel in cœlo æstuoso. Horum periculis inferendos subjici nolumus. Aëre toto variolarum contagio infecto, considerare debemus infitioni designatos iisdem cum aliis casibus ab aëris infectione subjectos fore : res igitur in magno discrimine esset : quod ut evitemus ab aëre ita epidemicis morbis infecto fugiendum est, quo excepto nulla anni tempestas verenda est : notandum autem, venenum infititium omnino esse localem neque ab eo aërem hac peste afflari ullo modo posse.

De Præparatione.

IN hac adhibenda spatio dierum novem vel decem ob omni usu carniū, liquoribus fermentatis, cerevisia tenui excepta eaque parce data, ab aromatis & iis cibis qui calorem fuscitant, prorsus abstinendum est. Porro, danda est opera, corporibus validioribus & plenioribus tenuandis, imbecillioribus & laxioribus firmandis, quo integræ sanitati redantur : quibus modis hoc fieri debet nemo medicorum non norat. Durante hoc regimine Pulvis subsequens a *Dimisdalio* præscribitur.

R Pulv. e Chel. Cancr. comp.

Calomel. pp. aa gr. viii.

Tart. Emetic. grani octavam partem. m.

C 2

Dosis

Dosis hæc adultis & fortioribus detur, aliis pro sexu, ætate, & viribus minuatur : tribus vicibus propriis intervallis sumenda est. De usu Tart. Emetic. tam exiguae quantitatis nil dicam. Hanc autem medicinam Tart. Emetic. scilicet, optimam esse in febribus experti novimus : ejus enim effectus per membranam mucosam in toto corpore sibi invicem conjunctam ab alvo etiam ad cutim sudores excitando, necnon alias secretiones vi irritante movendo, sæpissime profit. De usu Mercurii in præparando corpus pene omnes consentiunt medici : atque huic medicinæ non solum in præparatione sed in processu etiam morbi variolati maxime confidere *Dimisdalius* videtur : sed quibus de causis pauca rogarem : Num febrem leviolem, eruptionem minorem alvum ducendo & intestina purgando reddi expectat ? Num, contagium infitivum minuetur varias secretiones & glandulosas & alias incitando ? Num, hoc venenum expellere potest vi mercurii, sicut venereum morbum atque (ut alii dicunt) rabiem caninam ? Si mercurius valet in corporibus firmioribus, quid in imbecillioribus faciendum est ? Quid in Diarrhæa quæ sæpe superveniat ? Nonne cardiaca, restringentia, & anodyna necessaria essent ? Quid, si mercurius in glandulas salivales nimis fluxerit ? Quid, si genus nervosum

sum

sum aut pus variolatum aut mercurii effectus invaderent? Quod autem ad mercurii usum in variolis pertinet, paulo post medium proximi ævi præscriptum in *Europæ* regionibus habuimus et nuperrime ab *Americanis*. Iis morbo venereo laborantibus qui mercurio usi sunt dicitur* variolas eodem tempore invadentes sine ullo discrimine leniter subisse. Hoc ipse observabam in nosocomio dicto *Lock* sed in hunc usum vertere prorsus neglexi.

Non prætermitterem hoc loco dicere, eos, qui integræ sanitatis vel teneræ ætatis sunt, breviori spatio temporis in præparatione uti posse: his equidem conveniat, ut ne prius ingrediantur usum mercurii quam instilletur virus variolatum: eodem tempore scilicet recipienda sit cum veneno hæc antidotus, quod ad salutem fatis esse mihi videtur.

De Infectione.

Methodi sunt variæ quibus insertio fiat: omnes autem eo tendunt ut per vasa lymphatica absorbentia quam minimum puris variolati in sanguinem transeat; ex morfu enim & stimulo venenato

* MEAD de Variolis.

animalium & insectorum apparet minimam esse factis : incisa cuticula iisdem locis quibus fontanellæ sunt factæ & binis lacertis, ut ora vasorum absorbentium pateant, virus ab scalp pro prius eo imbuto statim instilletur : de incisione observandum est, quod pro altitudine orificia vasorum lymphaticorum ampliora sunt, quibus forsan plus veneni absorberi possit : igitur altius incidi vulnus non debet, ut minima vasa solum sub cuticulam jacentia dividantur : proinde, dum incidimus cavendum est ne cutis digitis nimis prematur, ut quam minimum sanguinis in vasa lymphatica & in vulnusculum propellatur. Modus hic quo uti dicitur *Suttonus* cæteris antefereendus est quippe simplicior ; neque emplastro neque fascia opus est : extemplo instillatur ab alio in aliud corpus pus recens atque calidum quo certior fiat infectio, eo enim scalp pro imbutum vespæ stimulo simillimum est ; & instantanea absorptione res facta est, neque ulla digestio ex vulnere fit necessaria ut nonnullis videbatur. Aliqui monent ut ex discreto genere variolarum et ab ægro boni corporis habitus pus suscipiatur ; sed mea quidem sententia non ex qua specie variolarum vel ex quo corpore desumatur sed in quod immittatur est quæstio :
morbo

morbos alios enim cum hoc veneno inferere nequimus, quippe pus variolatum e sanguine separatum nil præter sese generare potest : sed ut etiam minimam culpæ speciem vitemus ægris in hoc eligendo morem gerere sapientis est.

De Statu Vulneris.

Contagio suscepto quid in vulnere appareat diligenter observandum est ; tertio igitur die color ejus erit citrinus, & cutis quasi contracta ; sed hoc etiam in alio vulnere recenti contingat : quarto vel quinto die durities percipitur, partis pruritiam sentit æger & vulnus inflammatur ; liquor clarus instar vesicationis ab igne factæ sub cutem sæpe observandus est : sexto die axilla dolet & tumet, veneno per vasa lymphatica in glandulas ibi fitas recepto : septimo vel octavo die inflammatio crescit, vulnus apertum fit & innumeris pustulis confluentibus circundatur ; hæc in progressu morbi & numero & magnitudine augentur ; decimo vel undecimo die efflorescentia formæ circularis vel ovalis cernitur quæ tactui quasi polita sed sine dolore est : omnia hæc signa genus variolarum benignum futu-

rum prædicant; & quanto citius in vulnere inflammatio oritur tanto lenior erit morbus: evenit autem in quibusdam, ut symptomata jam descripta non apparent; nam incisio colore manet pallido, non tumet neque inflammatur, immo quinto vel sexto die in dubio est infectionem necne susceperit æger, quæ si tandem. evenierit tamen in tali re verendum ne gravior & molestior sit morbus. In hoc vulnere ut supra demonstravimus nullo emplastro & nulla fascia utimur: in quo recte facimus, nam absorptione non digestionem in corpus recipitur virus; præterea, hujus statum & progressum in vulnere clarius & accuratius cernere possumus.

Quando autem accedente morbo vulnus inflammatur & ex eo suppuratio fit, tum equidem digestiva lenissima sunt applicanda: et quoniam de usu fontanellarum in variis morbis cutaneis non disputetur, in hoc præcipue mihi necessariae esse videntur, ut ab loco in quo receptum erat venenum eodem expelli possit: cum igitur vulnus aperiatur, radicis gentianæ frustulo ad longitudinem ejus aptato gradatim & sine dolore fiant fontanellæ, quæ mensis
spatio

spatio confecto tutissime sanentur adhibitis eodem tempore purgantibus.

De Processu in Morbo.

QUID porro faciendum est aspectus vulneris & alia symptomata docebunt: tertio igitur die ab insertionem quando colorem citrinum & cutis contractionem videmus necesse erit dosin pulveris frequentis administrare.

R Pulv. e Chel. Cancr. comp.
Calomel. pp. aa gr. iii.
Tart. Emetic. grani decimam partem. m.

Quoniam autem hic pulvis minime primo præscripto discrepat, ipse pulverem sic comparavi cujus dosin variis ætatibus, viribus, & aliis causis aptare possit medicus.

R Pulv. e Chel. Cancr. comp.
Calomel. pp. aa. ʒi.
Tart. Emetic. gr. xvi optime misceantur & signetur Pulvis Præparativus.

Sexto die ut supra diximus, dolor in axilla incipit, optimum signum quod appropinquantem eruptionem, & morbi faustum progressum ostendit. Sep-

E

timo

timo vel saepius octavo die symptomata eruptionis ingruunt ; hæc sunt leves & remittentes in capite & dorso dolores, quibus succedunt rigores vicissim & calores donec eruptio perficitur ; eodem tempore fætor est in halitu & gustus vitatur : repetatur igitur dosis pulveris præparativi cum leni aliqua catharsis proximo mane pro re nata. Quando vulnus flaccidum & pallidum sine inflammatione manet pulvis præparativus omni nocte detur cum eadem catharsis si alvus non satis responderet ; usus hujus medicinæ tanto frequentior quanto tardior sit inflammatio, quaque serius ocius apparet ita de salute aut de molestia morbi futura semper judicandum est.

Quoniam autem ad eruptionem ventum est quo statu morbi processus novus usui communi omnino discrepat, summa ope niti decet ne in lecto neve in conclavi ægri maneant, sed accedente febre in aëre aperto quamvis frigido perambulent ; & si fitis urgeat bibant copiosius aquam frigidam ; in hac re prosequenda nullam ætatem ægri, nullam anni tempestatem excipimus ; in hoc toti sumus ; & eventus semper se faustum præbet. Quamvis primo reluctantes tamen si his jussis quoad vires sufficiunt obedi-
dientes

dientes sint, cito spiritus firmantur, cibum quærunt; dormiunt, sudant moderate; eruptio fit benigna & tota febris extinguitur. Res vix credibilis foret, nisi experientia optimo in humanis duce probata existisset. De aëris autem liberiori usu non silent auctores medici; *Celsus* enim in ardentibus febribus suavitatem; in variolis noster *Sydenhamus* & alii alii: hoc quoque ipse feliciter expertus sum in nosocomio Pauperum *Birminghamensi*. Si igitur in febribus pessimi generis quando vires deficiunt saluti fuisset aër frigidus nonne in leniore morbo prodest? Pro certo habeo ut quanto propius ad naturam accedamus tanto melius curare morbos possumus.

Sed rogaret aliquis forsan, nonne aqua & aër frigidus eruptionem reprimere possint, quod adhuc apud medicos maxime erat pertimescendum? Datur: id enim in hoc casu de proposito fit: vir eruditissimus *Boërhavius* hoc fieri valde cupiebat. Febris hæc variolata est inimica corpori & omnibus modis repelli debet; & de salute non dubitandum cum exemplorum tot millia testantur. Quibusdam observatur, multos esse homines novitatis avidos, famæ magis quam sapientiæ studiosos, qui temeritate sua eti-

am periculofissima tentabunt : cæterum nova tentare haud omnino temeritatis est, nam nisi ab experimentis quomodo de cujusvis rei utilitate certiores nos faciamus ? Verentur nonnulli, effectus hujus morbi vi sic suppressi in aliis symptomatibus malignos futuros ; sed nulli rationi constare hunc timorem aliis videtur, propterea quod si feбри in principio obſtamus ipsa causa mali & effectus simul tollantur. Multi morbi equidem infitioni succedent, quippe multi homines aliis morbis jamjam laborantes quibus tandem occumberent necesse est, salutem hac re quærunt ; sed de his non respondendum, nam ab aliis morbis servare infitio haud potest, sibi salutem ab variolis solum vindicat.

Porro, autem observandum est, multa anomala symptomata in infitione oriri posse : quinetiam ab ipso *Suttono* infitioni factæ in quibusdam corporibus febrem severiorem & crebriorem eruptionem aliquando successisse, non negatur ; ita ut in nonnullis vix ullum fuisset discrimen quo modus ejus communi præstaret. Ubi febris igitur violentior ardet, cum ægritudine ventriculi, doloribus gravioribus, aliisque hujusmodi malis, non ab aqua & aëre frigido vel mercurio

curio salus erit, sed iis malis aliæ medicinæ ut administrentur necesse est quas quisque medicus ad rem parare debet.

In ventriculi ægritudine detur dosis hujus pulveris pro ætate & viribus ægri,

R Pulv. e Chel. Canc. (vel Calc. Antimon.) comp. ℞ss.
Tart Emetic. gr. i. m.

Cum hoc pulvere bibat etiam liquores tenues calidos ad vomitum ciendum, quo sæpe bilis ejicitur, interdum vel purgatione vel sudore opem fert. Et equidem pulvere eodem modo composito qui signatur *Febrifugus specificus* in nosocomio pauperum *Birminghamensi* & in officina jamdiu usus sum; cujus effectus sicut *Jamesii* pulveris laudati in febribus variisque morbis maxime valet. In hoc casu autem si non post vomitionem cesserit ægritudo tum leni purgatione alvus est ducenda, et eruptione superveniente omnia mala evanescent.

His accedat quoque efflorescentia erysipelatoza cujus visus variolis confluentibus similis magnum incutere timorem potest: attamen in symptomatibus comitantibus multo levior est, & sine periculo pro-

F

priis

priis remediis cedit. Igitur ab aqua & aëre frigido prohibeantur ægri, & sese in domo sed non in lecto contineant : sæpius bibant autem haustum seri lactis cum vino præparati & si quando necesse fuerit quasdam medicinas cardiacas capiant ; quibus modis hæc eruptio cito & tuto evanescet ; ex quo nonnulli occasionem nacti sunt, more Empiricorum, gloriandi sese medicina quadam specifica pustulas abigere posse non pluribus manentibus quam quibus opus esset ægrum certiores facere se infectionem suscepisse.

Quando porro in vulnere tardior est inflammatio & pallido colore quasi flaccidum illud apparet, tum, ut supra demonstravimus molestiorem fore morbum ostendit : ad ciendam igitur inflammationem repetatur pulvis præparativus hora somni pro re nata cum leni catharsi proximo mane.

Cum autem virus insitivum præter modum furit alia aliis corporibus signa apparebunt quibus summa industria obviam ire debemus. In rebus enim incertis dare certa remedia non possumus. Durante febre in potum communem instillare dicitur *Suttonus* medicinam quamdam suam quæ ab experimentis similis

milis ætheri vel vitriolico acido edulcorato esse probatur : spiritus hic acidus usui esse potest ad febrim & eruptionem erysipelatofam supra dictam cohibendam : & eodem consilio spiritus vitrioli jundudum ab *Sydenhamo* & aliis datus fuisset.

Toto hujus processus tempore persistant ægri in usu regiminis prius præscripti : si autem languidiores essent tum jusculum vel vinum capiant : præcipue vero aer frigidus optimum est remedium & alexipharmacum. Paucos vidit *Dimsdalius* ita pustulatos quos domo exire vetuit, sed plurimi etiam maturantibus pustulis pervagantur in aëre & quanto fufius & audacius tanto melius sese habent. Qui levius ægrotant sua exequi negotia permittantur, qui gravius, paulo diutius retineantur sub usu purgantium supra præscriptorum : eruptione finita pullum gallinaceum vel carnem vitulinam edant, sed a regimine re-ditus ad plenius summa cura sensim atque pedetentim fiat.

Observanda quædam.

REM totam hanc si relegimus nobis constabit effectus & caloris & frigoris in corpore humano diligenter notandos esse; etiam ea quæ quasi nocitura perinde plurimis prohibentur, tamen cum in aliis vel casu aliquo vel necessitate contingere, & non solum sine injuria, sed cum summa salute præter spem successerunt, in remediorum numerum recepta esse debent: non omnia autem omnibus prodesse expectandum est, sed sequamur tamen ea quæ etsi moribus antiquis contraria, rationi & experientiæ constant. Quis ante hoc novum exemplum in febre variolata & eruptione ægros aëri frigido objicere ausus est? Tamen exempla ante extiterunt quæ hujus salutem demonstraverunt. Quis aquam frigidam ægris bibendam permittebat? Tamen sponte sua ab iis clam feliciter factum erat. In febricula & siti quæ in vini plenis nocturnæ potationi succedunt, aqua frigida cupidissime bibitur, qua sudor excitatur & febris evanescit: ergo si in illis cur non in aliis casibus fieri debet? & posse fieri etiam in variolis naturalibus *Dimisdalius* docet. Tutissime sane in febribus

bribus intermittentibus calore urgente ipse expertus sum : & sæpe ii in rure vitam laboriosam degentes cum febricitantur statim in aëre frigido sese exercere solent, quo febris jam ingruens vi dometur.

Ab veneno insitivo cum febris excitatur non sanguis solum sed variæ glandulosæ secretiones perturbantur ; quocirca mercurium magno usui esse constat : febres variæ ex glandularum præcipue mesentericarum (in quas chylus forsan vitiat fluxit) obstructionibus oriuntur ; in quibus vis mercurii prodest ; in iis igitur calomela est febrifuga ; qua per intestina variasque secretiones magna pars contagii variolati deducatur, ut vidimus in aliis morbis cutaneis sæpe fieri.

Proinde porro si mercurius in glandulas salivales nimis fluxerit quod nonnunquam accidit, tum ab aqua & aëre frigido ægros cohibendo, alvum ducendo, necnon variis aliis modis eliciatur. Atque equidem cuique medico occurrat, tales hos hostes & mercurium & pus variolatum corpore simul intro-missos sibi invicem contrarios magnas turbas excitare posse : qua igitur ex parte uter valeat eo ibidem

obstandum est. Præterea observarem, usum mercurii externum eodem consilio in hac re fore felicem; scilicet, (ut in lue venerea solemus) *unguenti cærulei fortius* drachma una vel cum semisse tibiæ inungantur alternis noctibus & leni purgatione fluxus salivalis prohiheatur.

Quoniam igitur nonnullis videbatur mercurium esse antidotum contagio huic oppositum quod eruditissimus *Boërhavius* inventum fore sperabat; *Meadii* verba citare necesse est in libro de variolis quo *Boërhavio* subridere videtur. “ Quisquis (inquit) “ hæc ita exposita bene perpenderit jure mirabitur “ doctissimum medicum *Boërhavium* in animum sibi “ inducere potuisse, ut speraret fore fortasse aliquando, *ut inveniatur antidotum specificum veneno* “ *huic contagioso oppositum*: quo nimirum illud ita “ penitus extinguatur ut etiam si corpore receptum “ fuerit morbum non producat. Cæterum tam “ certa sunt & constanti naturæ lege fixa rerum “ principia & semina; ut qui hæc permutare velit, “ similiter faciat ac philosophi isti per ignem (uti se “ vocant) qui dum metalla viliora in aurum transmutare satagant, spe licet ipsi decipiantur, fumos “ tamen

“ tamen ex carbonibus suis rerum ignaris & credulis
 “ hominibus divendunt.” His respondendum, ne-
 minem leges naturæ vel morborum permutare ag-
 gressurum ; tamen eos morbos præcipue venenatos,
 forinsecus inductos & corpori insertos, si non pror-
 fus extinguere certe minuere possumus variarum ope
 medicinarum ; atque hunc quoque mercurii usu, si
 non specifica virtute quadam tamen per alias secre-
 tiones eliciendo ; quod equidem fieri posse ipse
Meadius alio dixit. “ Usque adeo morbo huic con-
 “ gruit quæcunque humorum expurgatio ; ut eam,
 “ si venenata materia, quod in casibus fit graviori-
 “ bus, exuperet, nunquam non moliatur natura.
 “ Hinc in adultos salivæ fluxus, &c.” Deinde
 porro rem propius accedit his verbis, “ morbum
 “ hunc si forte post insignem aliquam humorum
 “ exinanitionem sive natura sive arte factam quem-
 “ quam invadat, plerunque mitissimum esse.” Et
 ibidem ipsam pene attigit cum memorat omnes fa-
 cillime salvos a variolis evasisse qui in hunc morbum
 inciderunt eodem tempore quo mercurio in lue ve-
 nerea utebantur. “ Indicium (inquit) certe satis
 “ manifestum quamcunque materiæ diminutionem,
 “ fomitem igne subtrahendo huic morbo apprime

“convenire.” Igitur in hac re parum sibi constare videtur. Sed summa verecundia in tanti viri sententias animadvertendum est, quibus si discreparem, ab ipsius verbis jam modo citatis exculpari vellem.

Sed ad rem ut redeam; etsi autem febrem domare & eruptionem cohibere modis jam dictis possumus, tamen observandum est, hanc febrem haud omnino extinctam sed in forma intermittentis sæpe redituram & anamalem & incertam fore: succedat etiam eruptio altera. Quæ vero mala curanda sunt leni purgatione, vel etiam calomela, necnon si diutius vexarent, cortice *Peruviano*. Invadat quoque injuria genus nervosum, quæ manifesta fit in tremoribus, spirituum languoribus, debilitate, & macie. Hæc symptomata maxime pertimescenda sunt; nam si in quibusdam corporibus supervenirent, de salute etiam aliqua ex parte dubitarem. Igitur quo alii caveant, & in animis suis bene perpenderit omnia quæ accidere possent eruptione variolata suppressa hæc ut memorarem officium erat.

Quinetiam in pulmones humor incidat, unde tussis cum spirandi difficultate excitetur; in hoc casu
(sicut

(sicut in pertussi quæ morbillorum quasi species pulmonibus propria mihi esse videtur) venæsectioni opus erit, quæ quidem repetatur ; & si gravius urgeat morbus, tum cœlum est mutandum, in rure quam saluberrimo & amœnissimo loco lac bibendum, medicinis balsamicis eodem tempore adhibitis.

Postremo autem, etsi laus *Suttono* debetur tamen memorare necesse est modum infitionis in communem usum institutum, summam quoque salutem præbuisse ; cui si quicquid aliud utilius addere possumus, vel mercurii vel aquæ & aëris frigidi uberiori usu, ab experientia & exemplis omnes medici cognoscant, & quisque in sua civitate tuto experiri potest. De arcanis autem gloriari itinerantium & empiricorum est.

Exempla.

DEinceps, ut erat propositum, exempla quædam referam, quæ etsi omnia satis feliciter evenerunt tamen habent multas cautiones. Quanquam enim non amplius quindecim mihi jam occurrerunt quibus novam methodum inferendi variolas expertus

H

fum

sum, in his autem quam accuratissime observabam quicquid in singulos dies notatu dignum accidebat : quibus exemplis quamvis paucioribus aliqua ex parte de aliis hujusmodi judicandum erit.

Primum igitur, in puerum infra octo annorum ætatem insertionem modo communi feci, non præter spatium dierum duorum regimine præscripto prius adhibito : nocte sequenti pulv. præparat. grana octo data erant : tertio die fasciæ & emplastra tollebantur : quinto die vulnera aperta, inflammata, & eorum oræ quasi inversæ apparebant, hac nocte repetebatur pulv. præpar. cui ter alvus respondebat : septimo die, inflammatio in vulnere aucta & vesicatio percepta erat : octavo die, eruptiones plurimæ circa vulnus apparebunt, febris orta erat cum capitis dolore & aliis symptomatibus lenioribus : in aëre aperto perambulabat æger & aquam frigidam copiosius bibebat : nono die, dolor in capite fit levior, efflorescentia ovalis formæ circa vulnus cernebatur : decimo die, febris & dolor capitis omnino cedebant, & eruptiones variolatae rarissimæ apparebant quæ nunquam maturabantur ; ejusdem regiminis in usum persistebat : undecimo die dolor in capite levis redibat.

dibat sed sine febre : decimo quarto mane, febris cum ægritudine ventriculi invadebat, quæ vesperi remittebat & quam leniter subiit : quindecimo die, eadem febre leniore autem, cum ægritudine urgente infusionem florum chamæmeli bibendam jussi cum pulv. febrif. specif. gr. vi. debitis intervallis pro re nata ; ex quo febris omnino extincta erat, & quædam strumæ symptomata in glandulis ciliaribus cum ea evanescebant, atque æger ex hoc morbo cito sanus fuit purgantibus non neglectis.

In hoc casu sicut in aliis quibus mercurio, aqua & aëre frigido usus fui, notandum est, morbum variolatum etsi non naturam tamen speciem ejus mutasse videri : quoniam enim per vasa lymphatica receptum in sanguinem infundebatur hoc venenum, tamen signis comitantibus communi generi variolarum prorsus discrepabat ; quippe in facie tumor nullus, quippe in pustulis pus vix ullum fuit : semina ipsa morbi pene extincta membranam cellulosam inflare nequibant, quo minus aërem atque corpora humana inficere ex hac specie (nisi per insitionem) possumus. Manet igitur mihi quæstio, quæ ut posteris prodeamus inquirenda sit, annon morbo ita pene ex-

tincto in parentibus, multo quoque lenior reddatur
necne in eorum progenie.

In puellam octo annorum ætatis infectionem vari-
olarum modo novo feci : illa quidem septimo die
ægotavit leniter autem satis & eodem regimine cum
aliis sub dio perambulantibus utebatur : pustulæ pau-
cissimæ postea apparebant sed non maturabantur ; ex
vulneribus vix ulla materies fluebat, & die undeci-
mo ea etiam exsiccata erant : eodem die febris se-
cundaria urgebat sed vesperi cessit : decimo tertio die,
febris gravior fuit cum doloribus in tibiis, fiti, tre-
more, necnon macie : pulsus celer sed debilis erat :
quapropter pro morbis systematis nervosi valde time-
bam : in hac enim puella ab usu mercurii in præpa-
ratione glandulæ salivales nimis fluxissent, qua de
causa repetere non ausus fuisset. Periculo ut ob-
starem aliis remediis utendum erat, quibus febris
lenior fiebat, & ob debilitatem ægri vinum cum re-
gimine lautiore præscriptum fuit. Decimo quarto
die febris intermittens solum invadebat, gravior au-
tem decimo quinto, sed sequenti die remittebat &
cortex *Peruvianus* administrabatur. Decimo octa-
vo die, diarrhæa succedebat sed propriis remediis
cito

cito curata erat. Ab hoc ad viceſimum ſecundum diem, viribus reſectis, cibum quærere & placide dormire incipiebat : pauciſque diebus in rure lac bibendo ad priſtinam valetudinem rediit.

Monendum autem ex hoc caſu, ut in quibuſdam corporibus mercurius ſumma cautione adhibeatur : quinetiam vero danda eſt opera poſt finitam eruptionem diæta generoſior ſit, veluti in aliis morbis putridis, quo plus materiæ in puſtulis fiat quibus quanto plenioribus tanto tutior æger evadat : eodemque conſilio ſuppuratio copioſior ex vulneribus eliciatur.

In puerum ſeptem annorum ætatis contagium variolatum inferebatur, propterea quod ab uſu mercurii & regiminis in hoc morbo ſperabam ſcorbuticam quandam eruptionem in illo poſſe ſanari ; neque in hac re ſpes me ſefellit. Octavo die ſymptomatibus febris ingruentibus, ex lecto ægro ſublato in aëre aperto vellem ut perambuletur. Sed nullis modis ſuadere mulieribus potui ut in hoc perſisterent : nam me abſente ad morem priſtinum redibant. Igitur tumor in facie cum plena maturatione puſtularum ſed diſcreti & benigni generis ſuccedebat : et

cum adeo res processerat tutius esse ipse aestimavi ut in methodum communem æger sese gereret; aëri autem uberius utebatur me instante & tutissime ad sanitatem reddebatur. Ab hoc ægro vero alia ut inficirentur corpora periculum erat, quod haudquam accidisset si ad meum præscriptum res ageretur.

Casus cæteros enarrare non necesse est quibus nihil notatu dignum accidebat. In duos efflorescentia erysipelatosæ apparebat sed sine ullo discrimine evasit. Tribus clam mihi, urgente ægritudine liquores calidi administrabantur quibus febris exacerbabatur, qua perterrita mater eorum ad aquam frigidam & aërem refugiebat, & febris cito repressa fuit. In duos alios, tumores in axilla & prope claviculam morbo succedebant; qui non sine gravi molestia suppurabantur: igitur de systemate glandularum cavendum est, in quibus itaque circuitu humorum lentissimo, fit ut quodcunque infunditur venenum iis diutius retineatur; quo in sanguinem recepto febris putridi generis invadat signis variis anomalis comitantibus, vel suppurato, hoc sequatur in-

com-

commodum ut quo altius præ loci naturam pus lateat eo difficilior vulnus secari aut sanari possit.

Quoad saltem effectus morbi nil interfuisse videbatur an filamento linteolo veneno imbuto vel ex scalpro infectio erat suscepta : idcirco utrisque pro occasione data indiscriminatim utebar : acrior enim vero est illa materies quæ prima fermentatione in vulnera insitivorum generatur, eo igitur præferenda quo aptior & certior ad infectionem est.

Denique observarem, ut ab usu mercurii, aquæ & aëris frigidi contagium variolatum diminutum fore non dubitandum : adeo usque ut ex hac specie insitiva vix ulla materies producitur, exacto nempe variis modis veneno : quo fit ut rarissime in alia corpora ex hoc infectio transire potest ; nemo enim injuriam suscepit ab insitivis in hoc oppido etiam si cum aliis illi incautius versabantur. Sed quo discrimine vel ab nervorum vel glandularum malis suppressatur eruptio variolata aliorum judiciis permittam. Nam neque in hanc neque in alteram partem nimis me duci vellem ; in communem insitionis methodum morbus forsitan erit fœdior, in novam

incertior : in illam de instante periculo, in hanc de futuro malo cavendum est. Postremo igitur, in summam apprime conveniat adagium illud, *in medio tutissimus ibis.*

F I N I S.

